

ГЕНИЯТ НА РЕНЕСАНСА

570 г. от рождението на
Леонардо да Винчи

Що е то Ренесанс?

Ренесанс – глобално културно движение, в превод – “Възраждане”. Заражда се в Северна Италия през 14 век. Според други – към 1420 г. до 1600 г.

Философия – хуманизъм, възраждане на интереса към класическата гръцка и римска култура и античния идеал за красота. Култ към науката и знанието

Художникът – не просто занаятчия, а уважаван творец със собствено ателие и ученици. Ренесансовите картини се отличават с реализъм, появяват се пейзажа, анатомичния детайл, перспективата и дори ... самият автор!

Малко (пред)история...

- Кръстоносните походи – сблъсък на средновековната западноевропейска цивилизация с богатата арабска и византийска култура
- падането на Константинопол през 1453 г. Византийските учени тръгват към Италия и донасят нови знания и философия
- упадък на Католическата църква, която отстъпва ролята си на меценат
- Флоренция се превръща в един от най-богатите градове на Европа
- 1455 г. – поява на печатарската преса и първата печатна книга
- великите географски открития и промяна на представите за света

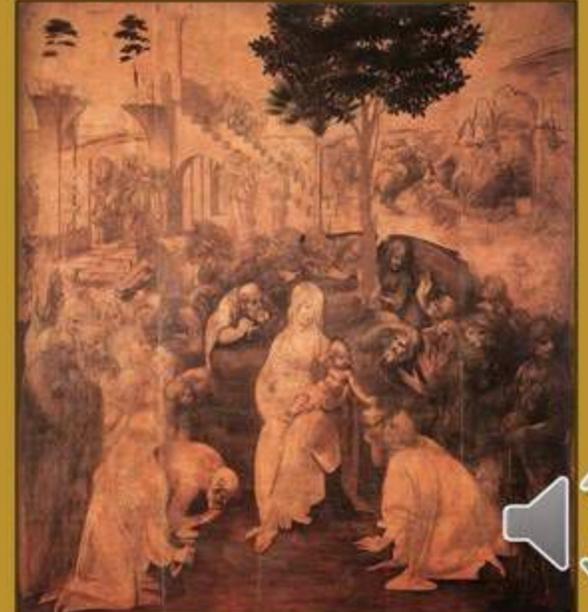
Раждането на гения

- роден на 15 април 1452 г. в градчето Винчи близо до Флоренция
- незаконен син на нотариуса Пиеро да Винчи и млада жена на име Катерина
- Леонардо става чирак в ателието на прочутия живописец, скулптор и златар Андреа Верокио (1435 - 1488). През 1469 г. семейство Да Винчи се мести във Флоренция, където идва на власт Лоренцо Медичи.
- младият Леонардо – “отличен геометър, надарен с божествен интелект”, талантлив архитект, скулптор, художник, музикант и изобретател
- 1472 г. - приет е във флорентинската гилдия на художниците “Св. Лука”

Ранно творчество

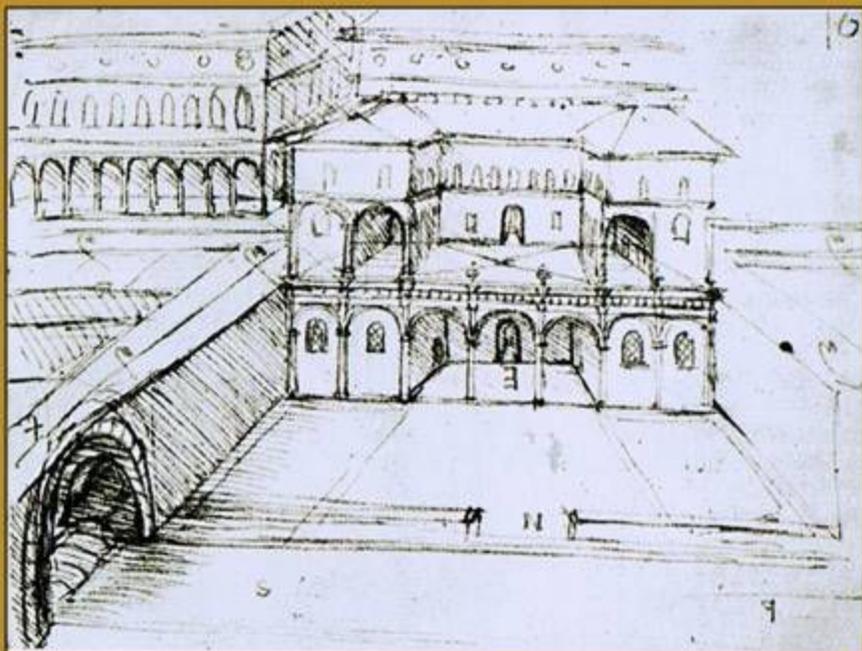
- повечето ранни картини на Леонардо са с религиозни сюжети. Една от любимите му теми е Богородица с младенеца. Рисува “Благовещение”, “Мадоната с карамфила”, “Мадона Беноа”, “Портрет на Джиневра де Бенчи” и “Поклонението на влъхвите”, която остава недовършена
- около 1478 г. Леонардо основава собствено ателие
- художникът често ходел с бележник, за да скицира необичайни лица. До днес са запазени над 7 000 негови ръкописи и рисунки. Можел да рисува и с двете ръце, но пишел с лявата “отдясно наляво”. Вероятно така Леонардо е искал да скрие тайните си, затова записките му се четат огледално.

На служба при владетеля на Милано

- През 1482 г. се мести в Милано. Пише писмо на амбициозния владетел Лудовико Сфорца (1452 -1508), в което изтъква таланта си на военен инженер и изобретател на оръжия

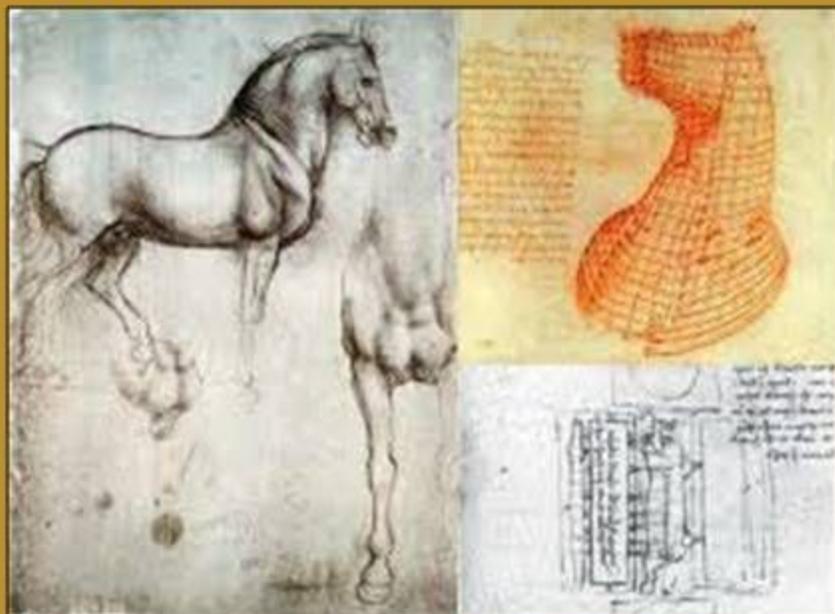
- 18 г. Леонардо е придворен художник, архитект и инженер. Прави скици за “идеалния град”, чертежи на сгради, нови оръжия и празнична украса. Рисува “Мадоната в пещерата” и портрети на благородници като използва своята нова техника “сфумато” (в превод “опушено, задимено”). Това е много фин начин за нанасяне на светлосенките, при който преходите от светло към тъмно са почти неувимими и се създава триизмерен ефект.

Гигантският кон

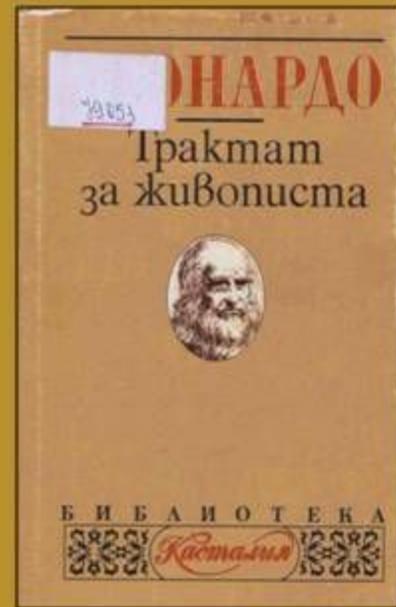
- през 1489 г. Леонардо започва работа върху гигантска конна статуя на Франческо Сфорца . Глиненият модел на коня бил висок над 7 м. За отливането му били нужни 80 т бронз. През 1496 г. обаче той е изразходван за направата на оръдия, които да спрат френското нашествие в областта. Лудовико Сфорца така и не осигурява ново количество бронз за конния паметник на баща си. Леонардо работи върху проекта 16 г, но не го завършва.

- след нахлуването на френските войски в Милано, нашествениците превръщат глинения модел на гигантския кон в мишена, която целят със стрели за забавление докато той рухва.

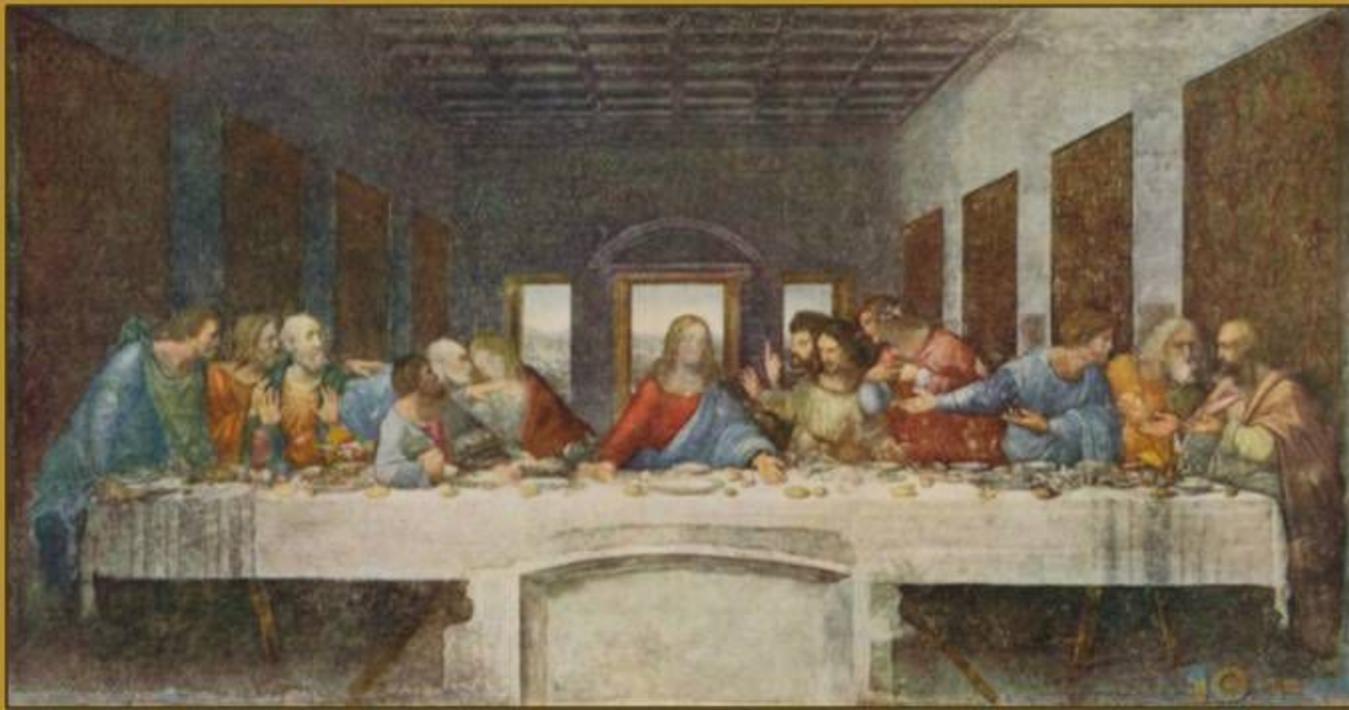
Художникът - учен

- През 1487 г. Леонардо започва да прави аутопсии на трупове, за да изучава устройството на отделните мускули и анатомията на хора и животни. Смята се, че през живота си той извършва дисекция на 30 трупа с научна цел
- изучава задълбочено математика с помощта на францисканския монах Лука Пачиоли, който издава някои от първите европейски учебници по математика
- Леонардо пише трактати за живописата, архитектурата, механиката и човешката анатомия. Изучава природните явления, оптиката, астрономията...
- през 1495 г. започва работа върху "Тайната вечеря" – голям стенопис за трапезарията на манастира "Санта Мария деле Грацие" в Милано

"Тайната вечеря"

- Леонардо рисува поръчаната му от Лудовико Сфорца фреска 3 г. - от 1495 до 1498 г. Художникът създава стенопис с размери 460 x 880 см, който изглежда като естествено продължение на стаята и изобразява силни човешки емоции
- експериментира с нова, неизпитана техника като смесва маслени и темперни бои върху суха мазилка. След по-малко от 20 г. шедьовърът вече е повреден.
- художникът нарушава традицията като рисува Юда сред учениците на Христос
- композицията и перспективата са съвършени и представят идеалната гледна точка за зрителя, който сякаш гледа масата отвисоко.

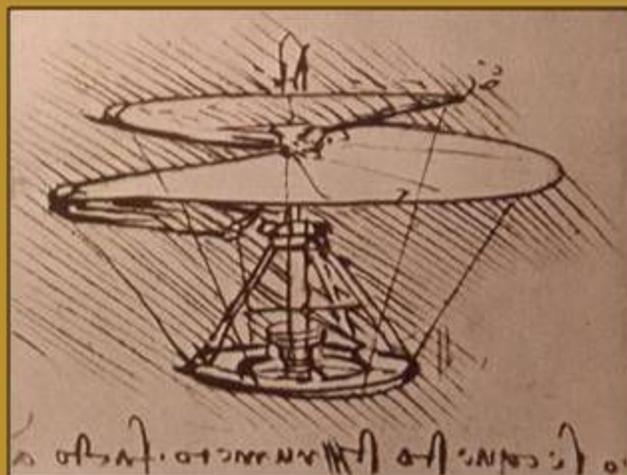

Военен инженер, архитект и картограф

- през 1499 г. Леонардо напуска превзетия от французите Милано в търсене на нов покровител. За кратко се установява в Мантуа и Венеция, която воюва с Османската империя, и предлага услугите си на военен инженер.

- през 1500 г. се завръща във Флоренция. 2 г. по-късно постъпва на служба при главнокомандващия папската армия Чезаре Борджия (1475 - 1507). Леонардо пътува из съседните области - инспектира крепостите, надзирава строителството на нови укрепления и рисува прецизни карти на градовете

- най-изумителните военни изобретения на Леонардо от края на XVв. са : механичен рицар за отбрана, прототип на танк, подводница и хеликоптер, стреломет, брониран кораб, 13-метров гигантски арбалет, водолазен костюм, въртяща се многоцветна картеница и др.

Най-известната картина в света

- през 1503 г. във Флоренция Леонардо започва работа върху най-прочутата си творба - "Мона Лиза" или "Джокондата". Смята се, че това е портрет на съпругата на флорентинския търговец на коприна Франческо дел Джокондо.

- картината е рисувана с маслени бои върху дъска от топола 4 г.

- "Мона Лиза" – реална жена, портрет на самия Леонардо или абстрактен символ на Чистотата, която тържествува над Времето със загадъчната си усмивка? Според Вазари тя има съвсем простичко обяснение – докато позирала, "мадам Лиза" била размивана от странстващи актьори.

Битката на двама гении

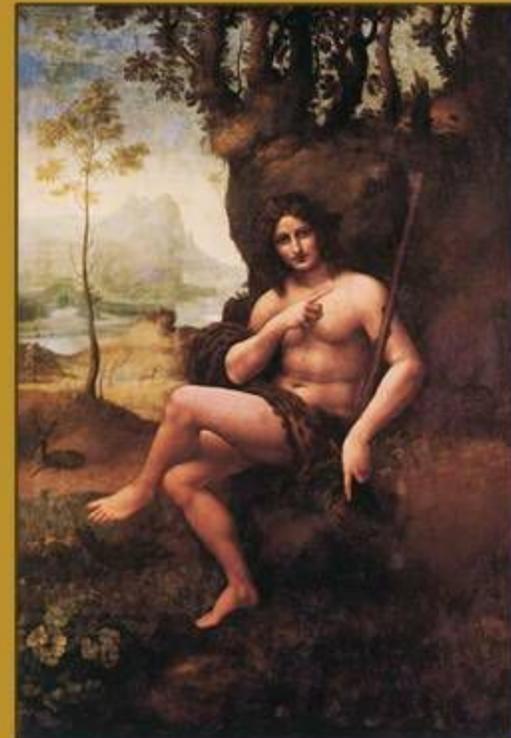
- през 1503 г. Леонардо получава поръчка от градската управа на Флоренция да нарисува внушителен стенопис (20x10 м) за “залата на 500-те” в Палацо Векио. На него трябвало да бъде изобразен разгромът на миланските войски при Ангиари през 1440 г. Подобна поръчка е възложена и на Микеланджело (1475-1564), който смятал да изобрази на същата стена “Битката при Касина”.

- своеобразното състезание между двамата гении остава без победител, но поставя началото на баталната живопис. Микеланджело завършил само скиците. “Битката при Ангиари” на Леонардо е повредена заради експериментирането му с разтопени на огън восъчни бои. През 1506 г. Леонардо заминава за Милано и не довършва фреската.

Кралски художник в Милано

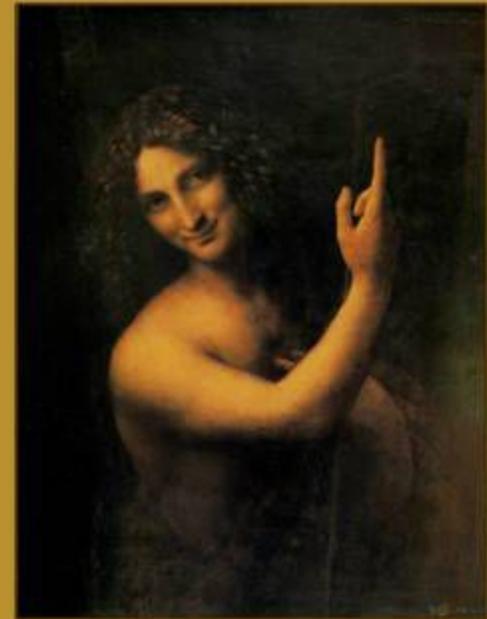
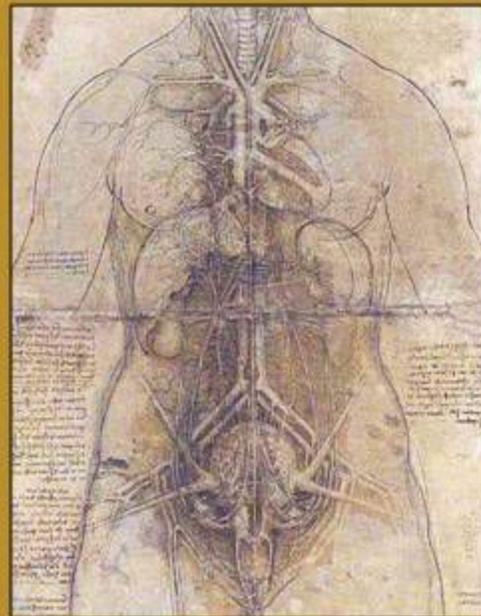
- през 1506 г. Леонардо се завръща в Милано по покана на френския наместник Шарл д'Амбоаз и скоро става придворен живописец на настанилия се в града френски крал Луи XII (1462-1515). През следващите 6 г. Леонардо проектира вила и градина за д'Амбоаз с музикални воденици и воден часовник, изучава анатомия, грижи се за дворцовите забавления и рисува своя шедьовър "Мадоната с младенеца и св. Ана". След като Максимилиано Сфорца превзема Милано, Леонардо се мести в Рим.

На служба в Рим

- 3 год. Леонардо работи при Джулиано Медичи (1479-1516) – брат на папа Лъв Х и главнокомандващ папските войски. Художникът живее в двореца Белведере във Ватикана и се занимава главно с механика, геометрия и оптика, прави скици на римските забележителности и карнавални костюми. Междувременно чертае проект за нов дворец на Медичите във Флоренция и планове за пресушаване на блатата Понтино край Рим заради маларията.

- през 1515 г. Леонардо е обвинен във вещерство и папата му забранява да прави повече дисекции на трупове. В Рим геният се чувства уморен и неоценен. Последната картина, която рисува, е “Св. Йоан Кръстител”.

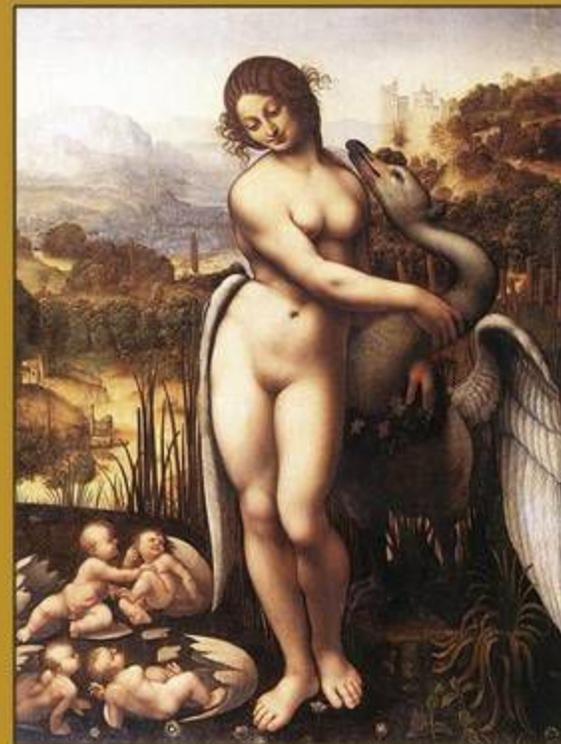
Последни дни във Франция

- След смъртта на Джулиано Медичи през 1516 г. Леонардо напуска Италия и става “кралски художник, инженер и архитект” на Франсоа I (1494 -1547) по негова покана. 64-г. творец отсяда с учениците си в замъка Кло Люсе в Амбоаз. През остатъка от живота си проектира резиденции за краля и семейството му и организира дворцови забавления. Шедьоврите си “Мона Лиза” и “Св. Йоан Кръстител” той пренася и завършва във Франция.
- В Амбоаз Леонардо създава серия рисунки на потоп, които плашат с изобразената на тях огромна разрушителна сила. Към 1517 г. той получава удар, който парализира дясната му ръка. На 23. IV.1519 г. геният пише завещанието си, а на 2 май умира – според легендата в ръцете на краля.

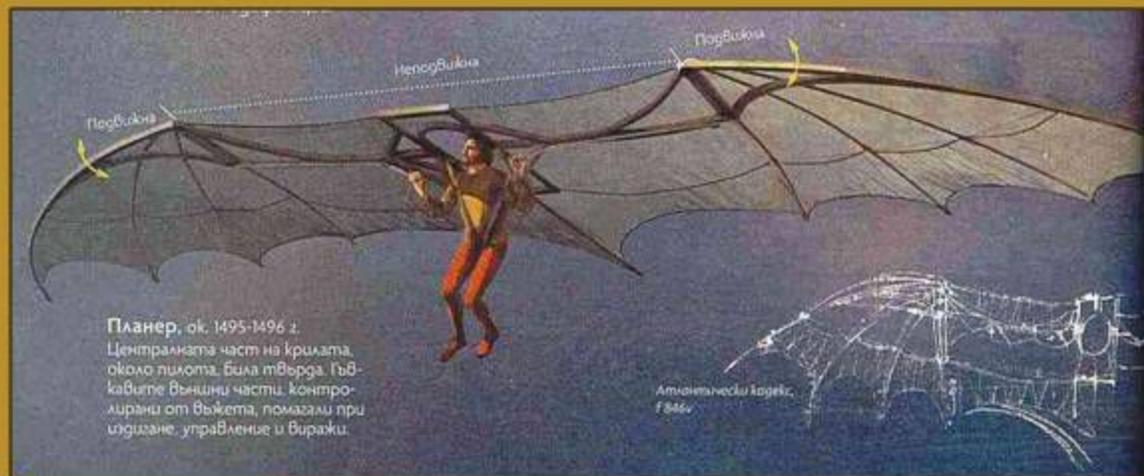
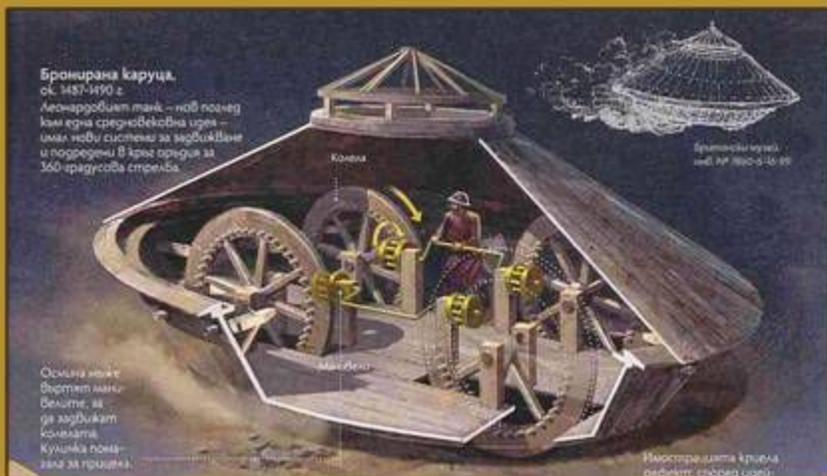
Наследството на гения

Леонардо оставя след себе си 24 картини. При 6 от тях авторството му се оспорва, 2 са изгубени, а 4 – недовършени. Той е първият западен художник, който превръща пейзажа в самостоятелен елемент в живописата. Прилага редица новаторски методи на рисуване и е един от първите творци, които използват маслени бои. Оказва голямо влияние върху стила на художници като Рафаело и Караваджо. Създава две от най-великите творби в историята на световното изкуство, печели слава и като архитект и скулптор.

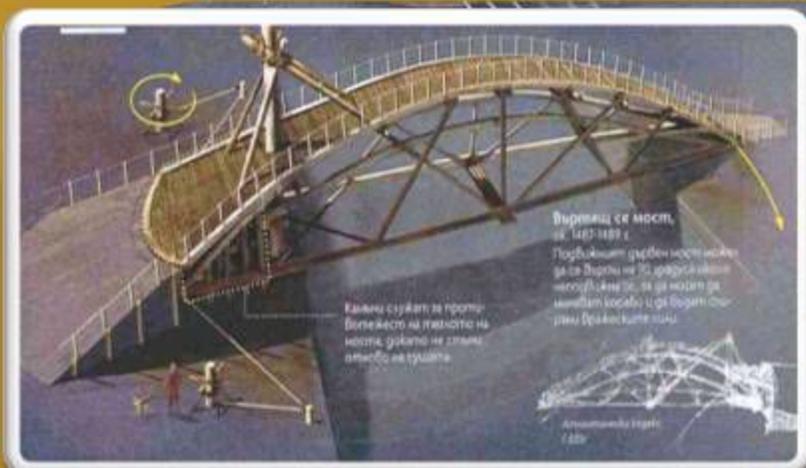

Наследството на гения

- художникът-учен завещава на поколенията хиляди страници с бележки, скици и чертежи – т.нар. “кодекси”. Леонардо създава първообраза на самолета, танка, водолазния костюм и шнорхела, парашута, картечницата, подводницата, хеликоптера, телескопа, пожарникарската стълба и др.
- поставя основите на хидрологията, оптиката и механиката. 40 г. преди Коперник той пише: “Слънцето не се движи. Земята не е в центъра на слънчевия кръг, нито в центъра на Вселената”. Научните изводи на Леонардо изпреварват с 60 г. наблюденията с телескоп на Галилей, с 200 г. закона за гравитацията на Нютон и с 400 г. теорията за произхода на човека на Дарвин.

Наследството на гения

Вървещ се мост,
оқ. 1480-1489 г.

Подобният дървен мост нелево да се върти на 70 градуса около вертикалната си ос, за да могат да минат кораби и да бъдат свързани браковете сици.

Камни сурват се против въздействието на вятровете на моста, да не се отклонят от трасето.

Автоматичен ударник,
оқ. 1485

Прогрес в механиката

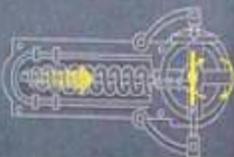
Осващия снаряди,
оқ. 1500-1505 г.

Леонардо знае, че праекторната на рачето е в дъното от върха наклонено. За да подобри праекторната, негодните снаряди били заострени като рингните куршуми.

Автоматичен ударник,
оқ. 1497-1500 г.

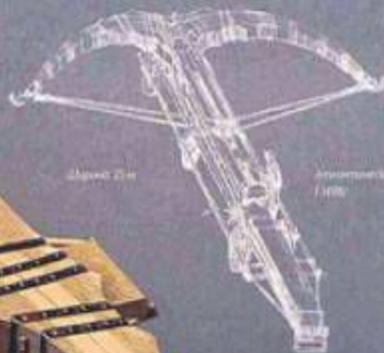
Колелният запалвач механизъм възвраща барабана на различни оръжия. Силният забрната колекторна посредством пружина, въртящото се колело стърже в канал и произвежда трясък. Това е първият автоматичен ударник.

Освен това въртят мини-белите, за да забрната колекторна. Кулици показват за праекторна.

Изострашната криела дефект: според изострашната криела била се въртели в обратни посоки. Възвраща-ствайки движението.

Длина: 21 м

Автоматичен ударник,
оқ. 1485

Уточни, че равноте на ала трябва да се състои от наклонени дървени зредо, свързани за по-голяма здравост.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРАБАТА И АВТОРСТВОТО НА ИЛЮСТРАЦИИТЕ НА ЛЕОНАРДО ВИВА НА: NEM.COM/LEO750/
ФЕРДИНАНДО ЗАЛТИСТА, МОНИКА СЕЛАНД, ИВ КОНАНТ, NEM, ЛОРЕН ЦАРЕВ

ИСТОЧНИЦИ: МАРТИН КЪМБ, МАТЮ ЛАНДУС, ОКСФОРДСКИ УНИВЕРСИТЕТ, РАЙОД ГРАУДИ, ДОМЕНИКО МАУРОЦА, ПАМБЕВ МУЗЕЙ, LEONARDO'S НАЦИОНАЛНИ МУЗЕЙ ЗА НАУКА И ТЕХНОЛОГИИ

Наследството на гения

- Леонардо е основоположник на модерната анатомия и медицинската илюстрация. Изследва подробно зародиша в утробата, пръв изработва отливки на мозъка и сърцето и рисува прецизни разрези на части от тялото.
- поставя основите на модерната ботаника. Пръв описва системата на разположение на листата на растенията, геотропизма и хелиотропизма (гравитационното притегляне и обръщането на растенията към слънцето), открива връзката между възрастта на дървото и броя на пръстените му.
- пръв документира ерозията на почвата
- “На този свят никога не е имало човек, който да знае колкото Леонардо – при това не само в областта на скулптурата, живописата и архитектурата, тъй като той освен това беше и голям философ” – Франсоа I, цитиран от Б. Челини.

Препоръчано от библиотеката

